

Dekker

ring gemaakt, waarbij rekening is gehouden met de verschillende regimes die daar gelden en met geplande ontwikkelingen. Hierbij hebben wij ons onder andere gebaseerd op de elementen geluid en externe veiligheid. Onze berekening heeft geleid tot de aangegeven 20 Ke-contour. Wij willen daarmee voorkomen dat er zowel op Schiphol als in de omliggende gemeenten ontwikkelingen worden gestart die haaks op elkaar staan. Deze filosofie is gebaseerd op bestaand beleid. Het geheel wordt getoetst door de commissie-Eversdijk, die daarover in 2006 zal rapporteren. Kortom, er is sprake van een ruimtelijke reserve-ring.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag over de motie te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is het debat naar aanleiding van een algemeen overleg van heden over het **mestbeleid**.

De **voorzitter**: Ik maak de leden erop attent dat bij een VAO een spreekijd van twee minuten is afgesproken. Ik ga ervan uit dat men die discipline kan opbrengen.

De heer **Waalkens** (PvdA): Voorzitter. Wij hebben net een lang algemeen overleg gehad over de vormgeving van het mestbeleid. Op een drietal aangelegen punten wil mijn fractie, samen met andere fracties, voor de inrichting van het beleid nog voorstellen doen in de vorm van een motie. De eerste motie gaat over koeien in de wei.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de voorstellen voor het mestbeleid na 2006 stimuli bevatten voor melkveehouders om

hun koeien op stal te houden en volledig te gaan maaïen;

overwegende dat de koe in de wei een nationaal symbool is van Nederland;

overwegende dat het onacceptabel zou zijn als de koe uit de wei zou verdwijnen;

verzoekt de regering, er met klem bij de Europese Commissie op aan te dringen, het onderscheid tussen maaïen en beweiden niet op te nemen in het nieuwe mestbeleid,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Waalkens, Van Velzen, Van der Ham, Van der Vlies en Vos.
Zij krijgt nr. 28 (28385).

De heer **Koopmans** (CDA): Houdt de motie in dat de norm bij weiden omhoog kan, terwijl wordt uitgesloten dat de norm bij maaïen omlaag kan?

De heer **Waalkens** (PvdA): De motie is een verzoek aan het kabinet om het onderscheid tussen maaïen en weiden weg te nemen of zo klein mogelijk te maken. Dat is mogelijk door de werkingscoëfficiënt van de weidende bedrijven te verhogen.

Ik dien vervolgens een motie in over de voorlopers.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de regering in de voorstellen voor het mestbeleid na 2006 geen mogelijkheid geeft voor voorlopers om via verfijnd spoor aan te tonen dat zij minder nitraat en fosfaat produceren dan het forfait;

overwegende dat met het bestbeleid tot nu toe is aangetoond dat via gericht voeren de nitraatproductie per koe aanzienlijk naar beneden kan worden gebracht;

overwegende dat deze milieuwinst bij het nieuwe beleid geheel verloren dreigt te gaan;

overwegende dat de stimulus voor

boeren om hun nitraat- en fosfaatproductie per koe te verlagen, met het nieuwe mestbeleid verdwijnt;

verzoekt de regering, naast het forfaitaire spoor een verfijnd spoor mogelijk te maken waarin boeren voor eigen rekening en administratieve lasten kunnen aantonen (via meten, wegen en analyseren van mest) hoe groot de nitraat- en fosfaatproductie is;

verzoekt de regering, het forfait vast te stellen op het gemiddelde nitraat- en fosfaatgehalte in de mest bij die boeren die in het voorafgaande jaar gekozen hebben voor het forfaitaire spoor,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Waalkens, Van Velzen, Van der Ham en Vos. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 29 (28385).

De heer **Koopmans** (CDA): Komt deze motie in de plaats van het ureumsysteem of is zij een verduidelijking daarvan?

De heer **Waalkens** (PvdA): Zij haakt aan bij het voorstel van de minister om verder te onderzoeken of het verfijnde spoor voor de melkveehouderij middels het ureumgetal vorm kan krijgen. Wij willen het echter breder trekken door ruimte te creëren voor voorlopers.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er in de voorstellen voor het mestbeleid na 2006 geen handhavingmogelijkheden zijn opgenomen die vooraf of tijdens het jaar kunnen worden ingezet, nu de mestafzetovereenkomsten worden afgeschaft;

overwegende dat er een groot mestoverschot zal ontstaan door bijtelling van meerdere diersoorten en aanscherpingen van de gebruiksnormen en reële forfaits;

overwegende dat het plan ook zonder de derogatie, die immers pas

Waalkens

later wordt verleend, bruikbaar moet zijn en dat een nog groter voorlopig mestoverschot zal betekenen;

overwegende dat er in het eerste jaar in ieder geval nog onvoldoende verwerkings- en exportcapaciteit zal bestaan;

overwegende dat de handhaving pas in 2007 kan aanvangen over 2006, waardoor bestuurlijke boetes pas anderhalf jaar later zullen gelden;

overwegende dat het daarmee aantrekkelijk wordt (al dan niet op papier) ontvangende bedrijven failliet te laten gaan;

verzoekt de regering, een handhavinginstrument te ontwerpen dat al tijdens het lopende jaar handhaving op daadwerkelijke afzet en ontvangst van mest mogelijk maakt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Waalkens. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 30 (28385).

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter. Ik kom terug op de mestverwerking. De minister heeft gezegd de mogelijkheid van bedrijfsontwikkeling te blijven bevorderen. Hij heeft daarvoor een spoor aangegeven. Bij de verwerking worden allerlei barrières ondervonden in de praktijk van het leven. Ik noem vergunningverlening enzovoort. Ik zie graag dat de minister zich inspant om de bedoelde mogelijkheid zoveel mogelijk te bevorderen. Dat is de essentie van de motie die ik voorleg.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de regering nog sterker wil inzetten op mestbewerking en mestverwerking;

overwegende dat er nog te veel belemmeringen zijn, onder andere met betrekking tot de vergunning-

verlening om mestbewerking en -verwerking van de grond te krijgen;

overwegende dat producten uit mestverwerking gezien worden als dierlijke mest en ook worden meegeteld in de af te voeren stikstofhoeveelheid, wat de ontwikkeling van de mestverwerking belemmert;

verzoekt de regering, in het najaar van 2004 met voorstellen te komen om mestbewerking en mestverwerking te stimuleren en tevens voorstellen te doen om de belemmeringen zoveel mogelijk weg te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Vlies, Oplaat, Koopmans en Slob. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 31 (28385).

De heer **Van den Brink** (LPF): Houdt deze motie in dat een boer die aan mestverwerking wil gaan doen, daarvoor zijn dierrechten kan verkopen en daarmee de benodigde investeringen kan doen? Dat zou een daadwerkelijke bijdrage vormen aan de mestverwerking. Dan is de motie gruwelijk sympathiek.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik vraag aan de minister, met voorstellen te komen. Ik kan mij heel goed voorstellen dat deze optie door de minister wordt meegenomen in zijn reactie op de motie.

De heer **Van den Brink** (LPF): Voorzitter. Wij hebben vandaag een tijdlang gediscussieerd over mest. Een van de belangrijkste punten daarbij is de vraag hoe er ruimte verkregen kan worden voor mestafzet zonder daarbij het milieu geweld aan te doen. Daarvoor is de volgende motie opgesteld.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat op dit moment geen haalbaar en betaalbaar

mineraalbeleid voorligt;

voorts constaterende dat de excretienorm van 95% hier in een grote mate aan bijdraagt;

verzoekt de regering, de excretienorm voor de melkveehouderij vast te stellen op gemiddeld 90%, afhankelijk van het ureumgetal naar boven of naar beneden bijstellend,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van den Brink en Oplaat. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 32 (28385).

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter. Het kabinet heeft vanmiddag zijn mestbeleid toegelicht en aangegeven dat er nog vier harde knelpunten met Brussel liggen voordat een verzoek tot derogatie ± essentieel voor de toekomst van de Nederlandse landbouw ± zou kunnen worden gehonoreerd. Mijn fractie is niet blij met enkele toezeggingen, bijvoorbeeld een die de deur openzet voor uitbreiding van de veestapel. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat wij in de toekomst varkensflats zien met een eigen mestverwerkingsinstallatie?

Daarnaast maakt mijn fractie zich grote zorgen over de aanpak van de fosfaatverzadigde gronden en wil zij de Kamer daarom de volgende motie voorleggen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) in zijn recente evaluatie van het mestbeleid rapporteert dat maar liefst 1,3 miljoen hectare landbouwgrond fosfaatverzadigd is;

constaterende dat het MNP concludeert dat het essentieel is dat verdere fosfaatophoping beëindigd wordt;

constaterende dat de voorstellen van het kabinet erop gericht zijn om pas in 2015 verdere ophoping van fosfaat

Vos

te stoppen en deze hierdoor in strijd zijn met de conclusies van het MNP;

overwegende dat onvoldoende inzet van Nederland ten aanzien van fosfaat het derogatieverzoek in gevaar brengt;

verzoekt de regering, de gebruiksnormen voor fosfaat zodanig te formuleren, dat reeds met ingang van het derde actieprogramma nitraat er geen verdere ophoping van fosfaat in de bodem plaatsvindt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Vos. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 33 (28385).

Minister **Veerman**: Voorzitter. Net als de heer Waalkens zullen velen de koeien graag in de wei houden, maar dat is het punt ook niet. Hij zou het onacceptabel vinden als de koe uit de wei zou verdwijnen, maar dat zal maar voor een zeer beperkt deel van Nederland gelden en wel voor de droge zandgronden. Wij moeten het dus niet overdrijven en het beeld oproepen dat er straks geen enkele koe in Nederland meer in de wei loopt. Het melkvee op de droge zandgronden zal inderdaad binnen blijven, maar er zijn altijd ook nog "droge" koeien, vaarzen, pinken, kalveren, enz. die het landschap zullen blijven sieren. Het beeld zal zeker in de karakteristieke klei- en veenweidegebieden niet wijzigen.

Zijn verzoek om met klem op het onderscheid aan te dringen, kan niet tot een succesvolle actie leiden, zoals ik al in het overleg heb gezegd en ik word niet graag met onmogelijke opdrachten op pad gestuurd. Met alle sympathie die ik voor de motie heb, ik moet aanvaarding ervan ontraden.

De tweede motie van de heer Waalkens heeft betrekking op het forfaitaire spoor. Hoewel het een sympathiek gebaar lijkt, zal dit het geheel alleen maar compliceren. Bovendien zullen de administratieve lasten daardoor aanzienlijk toenemen, ook al zijn die voor rekening van de ondernemer zelf die kiest voor meten, wegen, regelen en analyseren van de mest. Omdat ik bovendien niet zie dat dit effectief

kan worden gecontroleerd, moet ik ook aanvaarding van deze motie ontraden.

De derde motie van de heer Waalkens verzoekt de handhaving zodanig vorm te geven dat er geen "gat" kan vallen en beschouw ik als ondersteuning van mijn beleid.

De motie van de heer Van der Vlies beschouw ik eveneens als ondersteuning van mijn beleid. In het overleg heb ik aangegeven dat ik de vergunningverlening naar mijn vermogen zal bevorderen, maar dat dit natuurlijk ook afhangt van de welwillendheid van de andere verantwoordelijke ministers en staatssecretarissen. Ik zal er bij hen in ieder geval op aandringen. Ik zal dus mijn best blijven doen voor het wegnemen van belemmeringen, zoveel als maar mogelijk is.

De heer **Van den Brink** (LPF): Ik vroeg aan de heer Van der Vlies of de motie ook behelst dat personen die aan mestverwerking doen, hun dierrechten kunnen verkopen. De heer Van der Vlies heeft die vraag bevestigend beantwoord.

Minister **Veerman**: Dat kan wel zijn, maar dat staat niet in de motie.

De heer **Van den Brink** (LPF): Hij bevestigde dat dit de bedoeling van de motie was.

Minister **Veerman**: Ja, maar de tekst van de motie vermeldt dit niet. Ik ga uit van hetgeen in de motie staat. Als dat mede de uitleg van de motie is, dan kan ik daar niet mee akkoord gaan; dan verandert mijn oordeel op slag. Ik ben daar duidelijk over. Maar laat de heer Van der Vlies het verlossende woord spreken.

De heer **Van der Vlies** (SGP): U constateert terecht dat dit niet in de motie staat, maar de formulering is redelijk open: die vraagt om voorstellen. De heer Van den Brink doet een suggestie. Inderdaad heb ik gezegd dat ik mij kan voorstellen dat de minister reageert op die suggestie.

Minister **Veerman**: Welnu, dat heb ik gedaan: ik voel daar dus niks voor.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Dat wist ik toen nog niet.

Minister **Veerman**: Bij dezen.

De motie van de heren Van den Brink en Oplaat is merkwaardig: daarin wordt simpelweg een verandering van 95% in 90% geforceerd. Zoals ik al uitvoerig zei in het debat van vanmiddag: dat is eenvoudigweg niet mogelijk, het zou betekenen dat de Staat der Nederlanden in staat is om een getal te wijzigen, terwijl zulks voorwerp van een beslissing van de Commissie is. Wij kunnen dit wel willen, maar we kunnen het niet afdwingen. Hier wordt dus een fantoom nagejaagd. Dat is allemaal mooi voor de bühne, maar heeft geen materiële betekenis. Ik moet deze motie dus zeer krachtig ontraden.

Ten slotte de motie van mevrouw Vos over de fosfaatverzadigde gronden. Met de vanmiddag besproken voorstellen lijkt mij voldoende veiliggesteld dat op de fosfaatophoping kan worden beperkt. De motie stelt voor om de gebruiksnormen zodanig vast te leggen dat reeds met ingang van het derde actieprogramma geen verdere ophoping van nitraat in de bodem plaatsvindt. Naar ik meen, is hierin in de huidige stand van zaken dus reeds voorzien, maar ben daar niet geheel zeker van. Voor dat dilemma gesteld, ontraad ik aanvaarding van de motie.

De heer **Waalkens** (PvdA): Graag nog een verduidelijking van de reactie van de minister op de motie over de koeien in de wei: erkent hij dat het huidige beleid zal leiden tot het gedeeltelijk verdwijnen van vee uit het landschap? En zo ja, is hij dan bereid om in lijn met de intentie van de motie ± ik wil hem namelijk zeker niet met een onmogelijke opdracht wegsturen ± ervoor te zorgen dat al het vee dat in de wei hoort te lopen, ook zoveel mogelijk in de wei blijft?

Minister **Veerman**: Ik heb gezegd dat ik het zeer zou betreuren als dat vee uit de wei gaat. Ook heb ik gezegd dat er in bepaalde gebieden van Nederland vanuit het gezichtspunt van nitraat geen probleem bestaat en dit dus niet het geval zal zijn. Als het te vermijden is, zullen wij daarvoor ons best doen, maar de motie zegt dat wij bij de Brusselse autoriteiten moeten bepleiten dat er geen onderscheid tussen maaien en beweiden wordt opgenomen. Ik weet dat dit een onhaalbare kaart is. Ik heb gezegd dat ik niet kies voor onmogelijke opdrachten. Het kan wel

Veerman

mooi zijn om zulke dingen te vinden, maar we moeten ook realiseringkansen inschatten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik hoop dat de minister in Brussel aan de slag gaat en de signalen van de Kamer oppakt. Ik wens de minister daarbij veel succes.

Ik stel voor, aanstaande dinsdag over de moties te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik meld de leden dat om 18.00 uur een extra regeling van werkzaamheden zal worden gehouden, omdat tegen die tijd de brief van het kabinet wordt verwacht.

De vergadering wordt van 17.40 uur tot 18.00 uur geschorst.

Voorzitter: Weisglas

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Inmiddels is de brief van de minister-president inzake het ontslag van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw Nijs, gezonden aan alle leden. Ook is de brief op de e-mail gezet, dus ik neem aan dat alle leden hem hebben kunnen lezen. Wij hadden afgesproken dat er na aankomst van de brief een extra regeling van werkzaamheden zou komen.

Het woord is aan mevrouw Halsema.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Het is heel eenvoudig; ik wil mijn verzoek van eerder op de dag herhalen. Ik wil de minister-president graag uitnodigen voor een korte toelichting op de afgegeven verklaring. Minister Van der Hoeven noemde het een donderslag bij heldere hemel. Ondanks alle commotie overheerst ook bij mij verbazing over het plotselinge besluit van de staatssecretaris, na haar eigen optimisme van gisteravond laat.

Ik merk hierbij op dat mijn fractie er prijs op stelt dat de VVD-fractie haar voorzitter afvaardigt om deel te nemen aan het debat. Wij hebben

begrepen dat aan het ontslag een politieke VVD-top is voorafgegaan.

De heer **Van Aartsen** (VVD): Hoe haalt mevrouw Halsema de gedachte in haar hoofd dat de fractievoorzitter van de VVD dit debat niet zou voeren?

De **voorzitter**: U hebt antwoord op uw vraag gekregen, mevrouw Halsema. De heer Van Aartsen zal het debat voeren.

Ik stel de Kamer voor, naar aanleiding van de brief van de minister-president over het ontslag van de staatssecretaris een kort debat te houden met spreektijden van twee minuten per fractie. Ik stel tevens voor, om kwart over zes met dit debat te beginnen.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De vergadering wordt van 18.06 uur tot 18.24 uur geschorst.

Aan de orde is het debat naar aanleiding van **het ontslag van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw Nijs**.

De **voorzitter**: De minister-president heeft mij zonet gevraagd om vooraf een verklaring te mogen afleggen. Ik geef het woord aan de minister-president.

Minister **Balkenende**: Voorzitter. Het is goed om aan het begin van dit debat eerst een korte verklaring af te leggen. Hoe is een en ander vandaag verlopen, en wat is mijn oordeel daarbij?

De chronologie van vandaag is als volgt. Vanochtend hebben minister Van der Hoeven en staatssecretaris Nijs het personeel van het ministerie van OCW toegesproken. Kern-elementen daarbij waren dezelfde zaken als die de beide bewindslieden gisteravond hebben uitgesproken. Zij betreuren het interview, maar zij hebben ook vastgesteld dat er voldoende basis en wederzijds vertrouwen is voor de voortzetting van het functioneren van de staatssecretaris. Om ongeveer half twee vanmiddag heeft vice-premier Zalm mij opgebeld met de mededeling dat er door hem, fractievoorzitter

Van Aartsen en de VVD-partijvoorzitter is gesproken met staatssecretaris Nijs. De heer Van Aartsen heeft dit in de loop van de middag ook publiek bekendgemaakt. Staatssecretaris Nijs heeft vervolgens de conclusie getrokken om ontslag in te dienen. Vervolgens heb ik telefonisch contact gehad met minister Van der Hoeven en staatssecretaris Nijs. Ik heb hun onder andere gewezen op de te volgen procedure. Staatssecretaris Nijs bevestigde in dat gesprek haar besluit om ontslag in te dienen. Daarna heb ik de Koningin ingelicht en is de formele procedure in werking gesteld. Mevrouw Nijs heeft Hare Majesteit de Koningin verzocht, haar met onmiddellijke ingang ontslag te verlenen. Door de minister-president is dit ontslag aan de Koningin voorgelegd. Nadat dit ontslag was getekend en gecontra-seigneerd door minister Van der Hoeven en ondergetekende, is het koninklijk besluit door mij direct ter afschrift aan uw Kamer gezonden.

Vervolgens natuurlijk de vraag: wat voor oordeel past hierbij? Ik was, net als minister Van der Hoeven, verrast door de mededeling van vanmiddag. Ik betreur die mededeling, want maandag is in gesprekken immers geconstateerd dat er een basis was om door te gaan. Een basis omdat mevrouw Nijs haar spijt had betuigd over het interview, en een basis omdat de minister en de staatssecretaris over en weer naar elkaar uitspraken samen door te willen en te kunnen gaan. Dat is ook bevestigd aan mij.

Het debat van gisteravond was natuurlijk pittig. De Kamer heeft recht op een grondige verantwoording. Het is helder dat de Tweede Kamer het interview sterk afkeurde. Er is in het debat stevige kritiek naar voren gekomen. De Kamer legde de grens echter bij het uitspreken van treurnis. Er is geen motie van wantrouwen ingediend, laat staan aangenomen. De heer Van Aartsen heeft inmiddels bevestigd dat mevrouw Nijs als gevolg van het gesprek met een aantal prominenten van VVD-zijde haar conclusie heeft getrokken. Als minister-president kan ik niet anders dan daar kennis van nemen, en de conclusie van de (inmiddels niet meer) staatssecretaris, mevrouw Nijs, respecteren. Haar beslissing respecteer ik dus ook.